

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris Theologia Tripartita Universa

Complectens nunc Bibliothecam perfectam Viri Ecclesiastici, ordine
sequenti

Controversiae Heterodoxae Ac Scholasticae - Cum speciali Notitia rerum
Modernarum, & Chronologia totius Monarchiae Sacrae, & Saecularis,
Pontificum, Conciliorum &c. Haeresum omnium, ac Propositionum
damnatarum Mundi Sex Aetatum ...

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Articulus II. Occurritur novo errori Sectariorum, maximè Protestantium,
dividentium Articulos fidei in essentiales, & accidentales, sive ad salutem
non necessarios.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38447

Dico secundò: Non sufficit etiam ad salutem admittere fidei articulos in Symbolo Apostolorum comprehensos, nisi paratus sis recipere reliqua à Deo revelata, dum legitimè proponuntur.

III. Probatur, ex aperto primæ Ecclesiæ testimonio, cui nulla potest Secta refragari. Sic autem pronuntiat S. Augustinus contra Faustum lib. 13. cap. 3. Qui in Evangelio quod vultis creditis, quod vultis non creditis, vobis potius quam Evangelio creditis. Consentit S. Athanasius in suo Symbolo: Quicumque (inquit) vult salvus esse, ante omnia opus est ut teneat Catholicam fidem, quam nisi quisque integram, inviolatamque servaverit, absque dubio in æternum peribit. Atqui symbolum fidei quod recitat Athanasius, & Evangelium cui integrè credendum asserit Augustinus, præter fidem in Christum, plurimos continet alios fidei articulos ad salutem necessarios: Ergo qui credit in Christum, & alia fidei mysteria repellit, absque ulla dubitatione æternæ salutis iacturam incurrit.

IV. Et verò si solis Symboli articulis fidei Christianæ limites circumscribuntur, quorum Apostolus Gentium propter fidem Circumcisionis tam acerbâ sententiâ Galatas percussit, & à salute per Christum obtinenda penitus excludit? Nullum illi Symboli apicem refecabant, totam Christi fidem, legemque pronò assensu susceperunt. Hoc unum illis obstabat, quod insuper crederent, cum fide Christi circumcissionem sibi ad salutem esse necessariam. Et tamen illis divino spiritu Paulus testatur ad Galatas primo: Quoniam si circumcidamini, Christus vobis nihil proderit. Ergo admittit Symboli doctrinâ, unicuique error circa alios fidei articulos à Christo penitus rescindit, & instar modici fermenti, ut ibidem loquitur Apostolus, totam fidei massam corrumpit.

Hujus ratio cuius consideranti manifesta, hæc est. Ideò admittis necessarium esse ad salutem credere in Christum, aut ea quæ in Symbolo Apostolico continentur, quia illa sunt à Deo hominibus revelata: Divina enim auctoritas & revelatio unicum fidei fundamentum est. Sed alia quæ in Scripturis continentur, sunt etiam à Deo hominibus revelata, utpote in verbo Dei hominibus proposita. Ergo necessarium est ad salutem credere etiam alia quæ in Scripturis factis continentur, cum illa æquè sint à Deo asserita, eisque auctoritate infallibili nitantur. Sicut enim ille qui legem aliquam à Principe litam negligit, aut contemnit, hoc ipso spernit auctoritatem legislatoris; sic qui liberè negat aut rejicit unum articulum à Deo revelatum, hoc ipso rejicit primam ac supremam Dei revelantis auctoritatem.

V. Quam verò facilis fallendi prætextus captari possit ex ipso Symbolo privatis sectæ alicujus sensibus accommodato, manifestè docet solidissimum illud Ecclesiæ oraculum S. Augustinus lib. 3. contra Donatistas cap. 14. Fieri potest ut aliquis perversus integre teneat verba Symboli, & tamen non rectè credat, sive de ipsâ Trinitate, sive de Resurrectione &c. Idemque sedulo monet de Fide & Symbolo cap. 1. tom. 3. Sub ipsis ergo paucis in Symbolo constitutis, plerumque Hæretici venena sua occultare conati sunt. Unde manifestè patet hanc quam præcedunt Adversarii in Articulis Fidei determinandis normam, devium esse tramitem à rectâ credendorum fide ac salute æterna fallaciter abducentem.

Ex quo ulterius deducitur, illum qui existimat si-

bi fatis esse talimodo in Christum credere, nequidem credere in Christum fide divinâ. Si enim Christi personam reciperet ex motivo revelationis, & auctoritatis divinæ, admitteret etiam alios articulos, qui sub eodem motivo in Dei verbo, & Ecclesiâ ritè proponuntur. Hos autem qui non admittit, neque vera fide Christo adhæret, neque divinæ auctoritati acquiescit, sed suæ voluntati, ac lubentia, per quam fidei articulos sibi cudit, ac recudit, format ac reformat, eamque Sectam eligit, quam suo genio, ac commodo magis conformem esse deprehendit.

VI. Dices, Christus Patrem cælestem sic alloquitur Joan. 17. v. 13. Hæc est vita æterna, ut cognoscant te solum Deum verum; & quem misisti Jesum Christum. Ergo si hæc duo agnoscas, nihil ad vitam æternam refert, cui porro doctrinæ, aut sectæ adhæreas.

Respondeo, ex illo argumento sequi, ne quidem esse necessarium ad salutem, ut credas in Spiritum Sanctum, cum in allegata sententia tantum Patris & Filii mentio habeatur. Unde satis ostenditur alia ad salutem requiri, quam quæ ibi explicitè memorantur. De cætero, methodum generalem respondendi ad alias hujusmodi Scripturas in hæc & sequentibus controversiis, vide infra. cap. 9. methodo 2. §. 4.

Ad extremum hujus infausti dogmatis Architectos, atque affectas paucis interrogo: Si cuius sectæ sub Christiano nomine militanti pateat communis ad salutem via, quorsum intra ipsa Sectariorum castra tanta exardescunt Religionis dissidia, ac cruenta certamina? Ut alia taceam externa, cur in Angliâ Puritani damnant Protestantes, cur hos invadunt Independentes? Cur à paucis annis pro sua utrimque religione armati, legitimi Principis nece, ac mutuo sanguine, velut Cadmæi fratres, sua tela cruentantur? Poterant, te arbitro, Sectæ illæ suâ quæque semitâ ad eandem salutis metam pertingere: quid igitur tantâ animorum, atque armorum contentione, ad aliam credendi normam adigendæ fuerunt? An non vides (Adiaphorista) Sectas ipsas quas tueri præ tendis, suo tibi factò, ac judicio adversari: teque causam tam infelicem suscepisse, ut neminem ex omnibus habeas patronum, qui cupis singulis patrocinari?

Verùm in hoc dogmate fabricando, de aliis parum te sollicitum existimo, tuæ te intus causa & conscientia remordet, qui dum advertis, è commodo tuo non esse, Sectam cui adhæres in meliorem commutare, hoc demum agis, ut potius tibi Ecclesiam, quam te Ecclesiæ accommodes, eamque ad tua vota ultra suos limites sic in immensum extendas, ut si non intra veram, saltem non extra imaginariam Ecclesiam te constitutum credas: at cave quæso ne imaginaria quam fingis Ecclesia, te ad gehennam veram, æternamque abducat.

ARTICULUS II.

Occurritur novo errori Sectariorum, maxime Protestantum, dividentium articulos fidei in Essentialiales, & Accidentales ad salutem non necessarios.

VII. **D**UM Sectarii his argumentis ad angustias rediguntur, ex quibus nulla patet elabendi via, ut rimâ sibi aliquam aperiant novum fingunt discrimen, inter Articulos fidei divina credendos, ut alii sint qui

substantiam fidei constituent, alii verò sint accidentales sive levioris momenti, quos liberum sit admittere, vel repudiare salvâ fidei integritate. Hanc autem distinctionem moliantur eo consilio, ut persuadeant, dissidia inter varias sectas Protestantium, aliorumque Novatorum, non tollere necessariam unitatem veræ Ecclesiæ, nec consistere in fidei fundamentis quæ culibet ad salutem sufficiant. Hunc labyrinthum ingressus est cum plerisque sectariis recentioribus Antonius de Dominis Apostata lib. 7. de republ. Ecclesiastica cap. 9. & 10. cujus hodie vestigiis fermè insistit in Angliâ Stillinsetus, & in Hollandiâ passim moderni Novatores. Hos ut ex suis latibulis, in claram veritatis lucem educamus.

Dico primò: Hæc distinctio circa articulos fidei nullâ veritatis specie defendi potest.

Probatur, quia omnia, quæ Deus loquitur & hominibus proponit sunt æqualiter vera & certa: Quia infinitâ Dei revelantis auctoritate nituntur. Atqui omnes articuli nostræ fidei, quos vocas accidentales, Dei loquentis auctoritate proponuntur: hoc enim si neges jam frustra supponis illos inter articulos fidei ullo modo numerari. Ergo articuli quos vocas accidentales, æqualem cum fundamentalibus veritatem, certitudinem, ac Dei revelantis auctoritatem sortiuntur. Ergo sine ullo dogmatum discrimine Deo revelanti injurius, & æternæ damnationi obnoxius esse convincitur, qui vel unum articulum, quem cognoscit à Deo revelatum, admittere recusat. Nec minus erit Deo rebellis qui animas à Purgatorii pœnis, quam qui Sanctos à cœlesti gloria excludit.

VIII. Quin & ulterius assero, prorsus impossibile esse, ut Deus velit, aut possit nos eximere ab obligatione, firmissimâ fide credendi quemvis articulum, quantumvis exiguum, quem constat ab illo nobis fuisse propositum ac revelatum. Hæc enim duo aperte repugnant Deum homini aliquid asserere, & hominem sine gravi injuria rem à Deo assertam rejicere ac repudiare, in quo deducit futilis illa & chimerica distinctio, quâ volunt Novatores omnium sectarum coluviem in unam Christi Ecclesiam aggregare.

At inquires, integra foret fides Christiana, etsi multa levioris momenti dogmata in sacris literis revelata non fuissent. Quid enim attinet fidei divinâ credere, quis fuerit numerus Apostolorum, quod Martha fuerit soror Magdalenæ, & alia his similia in sacris literis exarata? Ergo nihil fidei præjudicat, si quis pro arbitrio ejusmodi doctrinam rejiciat, aut admittat.

At quæro abste, quid attinet credere, Christum passum esse sub Pontio Pilato, quod tamen in symbolo inter articulos fidei fundamentales admittis?

Respondeo igitur, ineptam esse argumenti sequentiam: Quamvis enim sua fidei constaret integritas, etsi ista leviora non fuissent à Deo dictata; postquam tamen constat illa in verbo Dei contineri, eaque nobis ab infinita Dei sapientia asserti, tradi, proponi; fieri non potest ut patiar sine gravi offensa ulli penitus articulo à se revelato fidem denegari. Hoc enim tantum est, ac si diceretur, Deum in rebus minoris momenti falli, aut mentiri, quamvis in rebus gravioribus nolit homines in errorem inducere. At non advertis tam inhumani errore totam fidei fabricam labefacturum? Si enim vel in minimo liceat divinam auctoritatem repellere, aut in dubium revocare, jam nulla in cæteris Deo fides, nulla fidei nostræ firmitas

aut constantia permanebit: Omnia enim à Deo nobis tradita eodem divinæ revelationis fundamentum nituntur. Atque ita dum articulos tantum fundamentales firmare fatigis, totius Religionis fundamentum penitus evertis.

IX. Dico ulterius Secundò: Etsi gratis admitteretur ista distinctio inter articulos fidei fundamentales, & non fundamentales, impossibile adhuc foret sectario discernere, quinam articuli dici deberent fundamentales, quorum assensus, cæteris exclusis, ad salutem sufficeret.

Probatur primò, Quia quisvis Sectarius, ut sit veri nominis Christianus, habet hunc assensum, *Credo omnibus quæ Deus revelavit*: ergo non potest illum articulum quem constat in Scripturis contineri à sua fide excludere: aliis profiteretur se omnia à Deo revelata amplecti, & simul aliquid à Deo in Scripturis revelatum repudiaret. Hæc autem esset fides fatua & planè chimerica; non minus quàm si admitteret, omnes homines esse mortales, & simul se, aut alios designaret à motiendi necessitate eximendos.

X. Secundò, ut sectarius articulos fundamentales à cæteris discernat, necesse est ut aliquam discernendi Regulam in promptu habeat. Non Scripturam: quia etsi hanc centies volvas, ac revolvas nusquam numerum, aut nomen articulorum fundamentalium definitum reperies. Non Ecclesiam: hanc enim cupis ex omnibus Sectis constare, quæ nunquam hæc tenus in sensu scripturarum, & præcipuis fidei articulis convenire, ut latius infra ostendam. Superest igitur ut pro constituendo dogmatum fundamentalium catalogo ad cerebri tui inanem conjecturam Phanaticorum more confugas: aliam Regulam erroris expertem pro illo quod fingis articulorum discrimine non assequeris.

XI. Hinc mirum videri possit, hoc tempore in Angliâ Bramhallum, & Stillinsetum, qui se præ cæteris synceos arbitrantur, adeo in suis scriptis halucinari, ut in hunc errorem plusquam trabalem ultro impingant: dum liberè asserunt, Religionis suæ articulos fundamentales ac necessarios in quavis orbis Ecclesia, etiam Romana, comprobari. Undè manifestè infero, Religionem Protestantium, quam ipsi profitentur, in quantum Ecclesiæ Romanæ opponitur, & ab ea præcisè distinguitur, nullum habere fidei suæ articulum fundamentalem, & ad salutem necessarium. Et hinc ulterius conficitur illam, per se consideratam, nomine & essentiâ Ecclesiæ penitus orbatam esse, cum illa prout à cæteris condistincta, tantum profiteatur dogmata quædam inferioris momenti, quam sint articuli fundamentales, qui ad constituendam veram Ecclesiæ essentiam requiruntur, Tales sunt articuli Protestantium purè negativi, Non est Missa, non est Purgatorium, Sancti non sunt colendi, & alia ejusdem farinae assertiones, extra fidei substantiam constitute, in quibus Protestantium Religio, Romanæ fidei opponuntur.

XII. Itaque nunc (viri pereruditi) ex doctrina vestra manifestè concludo, Protestantium Cætui, ab Ecclesiâ Romana cæterisque sejuncto, nihil omnino aliud superesse, nisi imaginariam Ecclesiæ umbram, scilicet articulos inferioris, adeoque incertæ veritatis, dogmata à fidei fundamentis divulsâ, doctrinam adia-phoram, articulos ad salutem non necessarios, uti illos vos ipsi nuncupari non recufatis. Et tamen interea ex his paleis ac stipulis (si superis placet) Vos novam, & necessariam

necessariam, & orbis Christiani reformatricem Ecclesiam instauratis: quæ vestro etiamnum iudicio propriis fundamentis destituta, in has tandem incertæ doctrinæ auras, & fumos evanescit.

ARTICULUS III.

Ostenditur Protestantes, aliasque Sectas in Articulis etiam fundamentalibus non convenire.

XIII. Dico primò, Lutherani non consentiunt Calvinistis in articulis quos ipsi nuncupant fundamentales.

Probatur primò; In confessio est nullos articulos magis ad fidei fundamenta pertinere, quam illos qui in Apostolorum symbolo continentur, inter quos enumeratur, Descensus Christi ad inferos. Affirmant autem Calviniani hunc descensum aliud non esse, quam Christum in cruce inferni angustias ac dolores perpeffum fuisse, idque docet Calvinus lib. 2. instit. cap. 16. §. 10. & Beza in cap. 26. Matth. v. 37. At ex adverso Lutherani asserunt ipsam Christi animam vere ad inferos descendisse, teste etiam Danæo Lutheranò in Respons. ad Osiandrum, & Epimò in Psal. 16. aliisque.

Secundò, ad fidei Christianæ substantiam, quid potest magis requiri, quam doctrina quæ circa Baptismi Sacramentum versatur? Fatentur Lutherani Baptismum omnibus etiam infantibus ad salutem esse necessarium. Credunt verò firmiter Calviniani, fidelium parentum liberos ante Baptismum iustos ac sanctos esse, filios verò infidelium Baptismum nihil prodesse, eumque illis esse negandum: ita docet ipse Calvinus in Annotato Conc. Tridentini sess. 6. cap. 5.

Tertiò, A Sacramento Eucharistiæ animæ vitam ac salutem dependere pronunciat Christus Joan. 6. v. 33. Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis. De hoc autem Sacramento immanis utrimque discordia. In eo cum Calvino lib. 4. instit. cap. 17. pernegant Calvinistæ Christi Corpus aut Sanguinem contineri, solâ ejus figurâ contenti. Quantum verò in hoc palmari articulo ab his dissentiant Lutherani, locuples est testis ipse Lutherus contra articulum Lovaniensium Thesi 2. Anno 1545. Hæreticos (inquit) serios censemus & alienos ab Ecclesia Dei Zuinglianos, & omnes Sacramentarios, qui negant corpus & sanguinem Christi ore carnali sumi in venerabili Eucharistia.

Ex his concludo indeclinabili argumento: Tantum alienus est ab Ecclesia Dei, qui negat articulum fidei fundamentalem, ut ipsi asserunt Adversarii. Atqui alienus est ab Ecclesia Dei qui negat corpus & sanguinem Christi sumi in Eucharistia, ut aperte loquitur Lutherus: Ergo doctrina de præsentia Christi in venerabili Eucharistia, in qua sectæ illæ dissentiunt, est articulus fidei fundamentalis. Præter igitur noctem diei conjunges, quam has sectas in fundamentis fidei consociabis.

XIV. Dico secundò, Protestantes in Anglia, etiam Calvinistis in Cæna Domini, & pluribus adhærent, in aliam tamen fidei fundamentis ab iisdem recedunt.

Probatur hic dissensus, primò, in articulis de vero descensu Christi ad inferos, & Baptismo parvulorum omnibus necessario, quos supra ostendimus esse fundamentales: in his autem Angliæ Protestantes se à Calvinistis Genevenfibus, ac Puritanis dissentire aperte protestantur.

Secundò, quid potest ad substantiam veræ Fidei

magis spectare, quam doctrina de ipso Capite visibili veræ Ecclesiæ? De hoc verò negant Calvinistæ Genevenfes, posse ullo pacto Regem aliquem, ac multo minus Reginam, militantis Ecclesiæ Caput constitui, ut testatur Beza in confessione fidei nomine Genevensium ab ipso edita Cap. 5. §. 15. At è contra Anglo-Calvinistæ sive Protestantes firmiter credunt ac timent, Regem sive etiam Reginam in suo regno jure divino supremum Ecclesiæ principatum tenere.

Tertiò, Anglo-Calvinistæ profitentur à Christo corpus Ecclesiæ coagmentatū esse ex Episcopis, Archiepiscopis, Decanis, Archidiaconis, aliisque gradibus Ecclesiasticæ hierarchiæ. At reliqui Calvinistæ Geneveses, Gallici, Belgici, Germanici, his gradibus ab Ecclesia sua penitus exclusis, sola cum Ministris seniorum Consistoria admittunt.

XV. Quid reliqua inter hos dogmatum dissidia commemorem? Cum neque in Ecclesiæ suæ Capite, neque in corpore conveniant, quo pacto in necessariis fidei fundamentis coalescent? Dissident igitur toto cælo Anglo-Calvinistæ à cæteris Calvinistæ, atque interim cunctis persuasum volunt, se cum his, atque omnibus orbis Christiani Ecclesiis in punctis ad salutem necessariis Fidem communem profiteri. Romanos Catholicos, quod imagines colant, idololatrias esse non dubitant: Pontificem credunt Antichristum: Papicolas, ac nonnunquam Anabaptistas, aliaque Sectas ferro & igne persequuntur: cum his tamen omnibus in tota fidei substantia ad salutem requisita, usque ad minimum apicem firmissimò fœdere copulari non recusant. Ad hunc nempe vertiginis spiritum tandem Protestantes adegit sectarum sibi similium confusa multitudo, inter quas perpetuò fluctuantes, cum nullam reperiant Ecclesiam firmam, facile, uti in naufragio, quamlibet tabulam arripiunt, malumque videri cum omnibus esse, quam nullibi tutò consistere.

XVI. Hanc quoque in Belgio suo dogmatum, Doctorumque inconstantiam modernam pugnaque innumeras, graphicè describit, & acerbè deplorat D. Samuel Marefius in suo Tractatu, de afflictio statu studii Theologici in Belgio confederato pag. 10. Quæ (inquit) Theologia nostra tot monstris opinionibus ad eò deturpata est, ut si Pastores & Doctores, qui denati sunt in Belgio à triginta annis, ad nos revertentur (Riveri, Polyandri, Thyfii, Spanhemii, Triglandi, Demassii, Schotani, Amelii) putarent se in alterum orbem tempestate delatos, cujus idioma non assequerentur &c. Vide igitur (mi Sectariè) ex oraculo etiam tui doctissimi Marefii, quam perditò loco tua secta, & salus consistat.

Declarantur porro prædicta, ex ipsarum Sectarum confessione, & verbis manifestis, & notatu dignissimis pro aliis etiam controversiis.

XVII. Maximum operæ pretium est, ut securis proptremi Effugii sive Figmenti, quo moderni Sectarii milleas animas ad Catholicam & securam salutis viam aspirantes miserè seducunt, hoc fucò fallaci. Nos à Catholicis, & aliis sectis non discrepamus in articulis fidei substantialibus ad salutem requisitis. Ergo non minus apud nos, quam apud illos poteris salutem adipisci. Si igitur Sectarii illi nostræ in oppositum demonstrationi quantumvis evidenti non confidunt, saltem acquiescent illis

Arde
kin

Theo-
logia

D IV

PLA...

PLA...